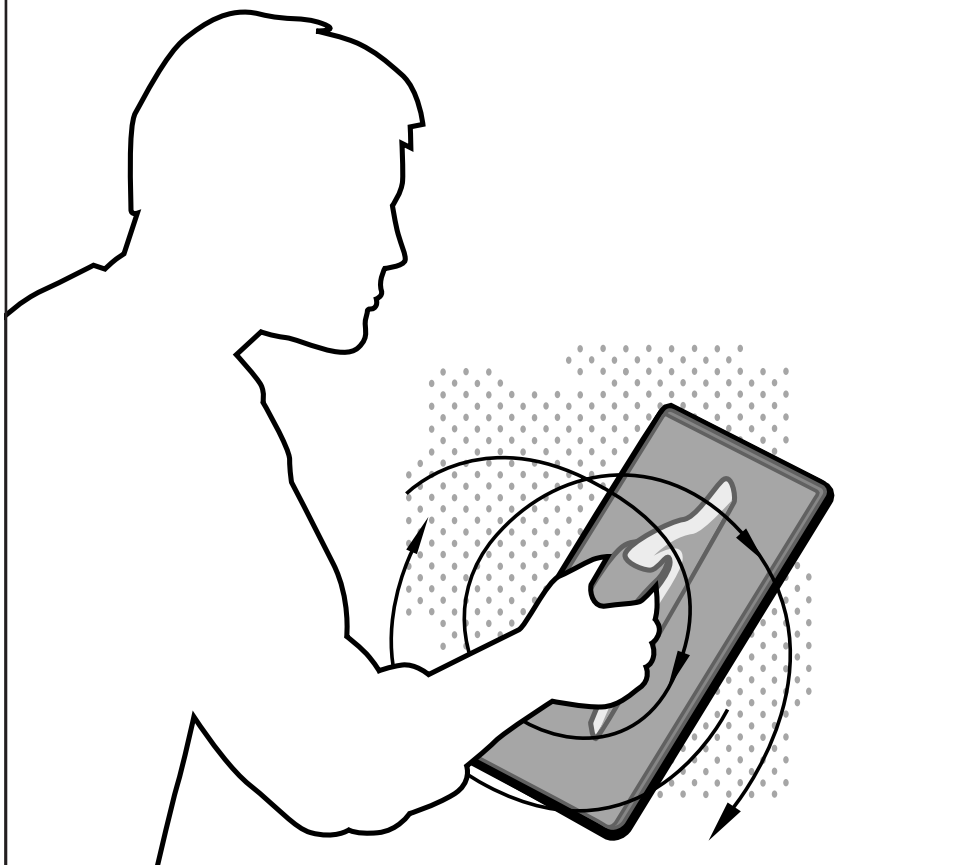

Stukadoren & sierpleisteren

In deze Kluswijzer wordt stap-voor-stap beschreven waar je allemaal rekening mee moet houden als je gaat stukadoren en/of sierpleisteren.

Gipsmortel voor stukadoren

Gipsmortel is milieuvriendelijk, vochtregulerend en brandvertragend. Let op! Bij het pleisteren over oude pleisterlagen is voorstrijken met een voorstrijkmiddel noodzakelijk. Verwijder eerst loszittende delen en maak de ondergrond stofvrij.

De bekendste gipsmortels voor stucwerk zijn:

- **Rotband:** hechtpleister voor behangklaar en rustiek pleisterwerk binnen. Tevens een ideale ondergrond voor sierpleister. Rotband is in principe op alle steenachtige ondergronden (inclusief beton) te gebruiken. De laagdikte dient minimaal 5 mm te zijn. Het verbruik is ongeveer 4 kg per 5 mm/m².
- **Geelband:** hechtpleister voor schuurwerk binnen. Een decoratief pleisterwerk dat geen verdere afwerking nodig heeft. Geelband is in principe op alle steenachtige ondergronden (inclusief beton) te gebruiken. De laagdikte dient minimaal 5 mm te zijn. Het verbruik is ongeveer 6,5 kg per 5 mm/m².
- **Goldband:** gips voor glad pleisterwerk binnen. Goldband is in principe op alle steenachtige ondergronden en pleisterdragers (exclusief beton) te gebruiken. De laagdikte dient minimaal 10 mm te zijn. Het verbruik is ongeveer 8,5 kg per 10 mm/m².
- **Fix & Finish:** gipsmortel voor het lijmen van niet dragende scheidingswanden van cellenbetonblokken binnen. Fix & Finish kan tevens gebruikt worden voor het pleisteren van beton-, gips- of kalkzandsteenblokken en stuclagen van gips of kalkmortel binnen. Fix & Finish breng je bij het pleisteren in twee lagen op. De laagdikte moet minimaal 2 mm zijn. Het verbruik bij pleisteren is ongeveer 1,6 kg per 2-3 mm/m². Het verbruik bij lijmen is afhankelijk van het type blok.

Gereedschap (afbeelding 1)

Voor stucwerk heb je speciaal gereedschap nodig

- 1 kunststof kuip om de mortel in aan te maken;
- 2 mixer voor op een boormachine om de mortel goed te mengen;
- 3 opzetbord waarop je de mortel legt tijdens het werk;
- 4 troffel om de mortel op het opzetbord te scheppen;
- 5 pleisterspaan om de mortel op de wand te zetten;
- 6 aluminium afreilat om het stucwerk af te strijken;
- 7 schuurbord met sponszool om oneffenheden op de ondergrond door middel van ronddraaiende beweging weg te werken;

- 8 hoekschopje om de binnenhoeken strak te krijgen;
- 9 spacmes om de stuclaag zo glad mogelijk te maken.

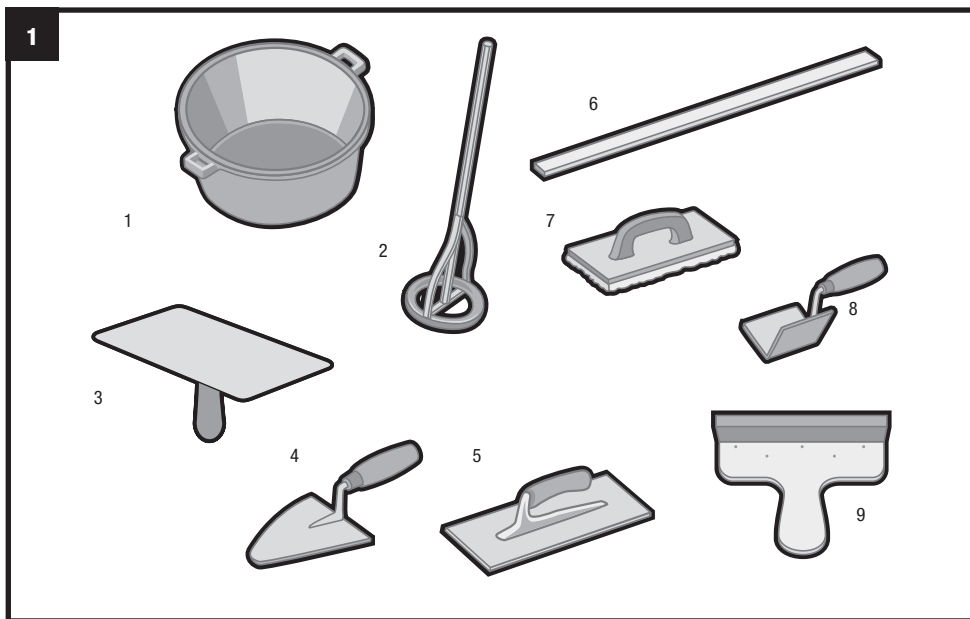
Ondergrond

Zorg dat de ondergrond altijd schoon, stof- en vetvrij en droog is. Tevens moeten alle loszittende delen verwijderd zijn en gaatjes moeten zijn gevuld met muurvuller. Hoe schoner de ondergrond, hoe mooier het resultaat. Bij het stukadoren moet je rekening houden met de mate van zuiging van de ondergrond. Een deel van het water waarmee je het gips aanmaakt, moet namelijk in de ondergrond dringen, waardoor de stuclaag als het ware door de ondergrond wordt vastgezogen. Het andere deel moet in de stuc-laag zelf blijven zitten voor het hardingsproces.

De zuiging van de ondergrond kun je testen door één streek water met een blokkwast op de ondergrond te zetten. Is het vocht na vijf minuten verdwenen, dan is het een normaal zuigende ondergrond die geen voorbehandeling nodig heeft. Voelt de ondergrond na ± vijf minuten nog nat aan, dan is het een zwak of niet-zuigende ondergrond die je moet voorbehandelen met een hechtingsmiddel. Is het vocht ruim binnen de vijf minuten verdwenen, dan is het een sterk zuigende ondergrond die je moet voorbehandelen met een geschikt voorstrijkmiddel. Is het vocht op sommige plekken sneller verdwenen dan op andere, dan is het een onregelmatig zuigende ondergrond. Behandel ook deze ondergrond voor met een voorstrijkmiddel. Voorbehandelingsmiddelen breng je aan met een blokkwast en/of muurverfroller.

Scheuren herstellen

Bij pleisterwerk komen twee soorten scheuren voor, namelijk stille en bewegende. Een stille scheur is een scheur die je in één keer repareert en die dan nooit meer last geeft. Dit soort krab je eerst verder open, omdat een grote barst gemakkelijker is te repareren dan een kleine. Je verwijdert al het stof en gruis, je bevochtigt de barst en smeert hem vervolgens dicht met muurvuller. De tweede soort is hardnekkiger; als je deze vult met muurvuller als boven omschreven, zal de scheur toch steeds terugkomen. Om dat te voorkomen, moet je dus anders te werk gaan. Steek eerst met een hamer en een beitel aan beide zijden van de scheur 15 cm pleisterwerk weg en maak de scheur schoon

TIP**Ventileren**

Zorg dat er voor het hardingsproces altijd voldoende ventilatie is.

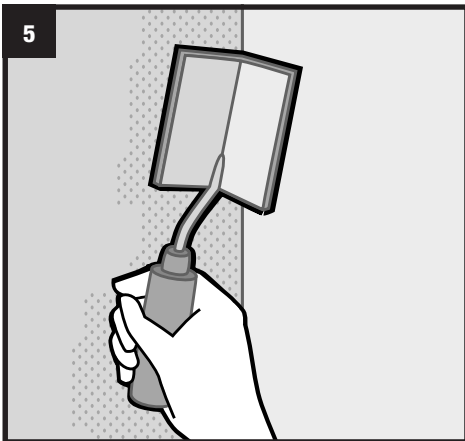
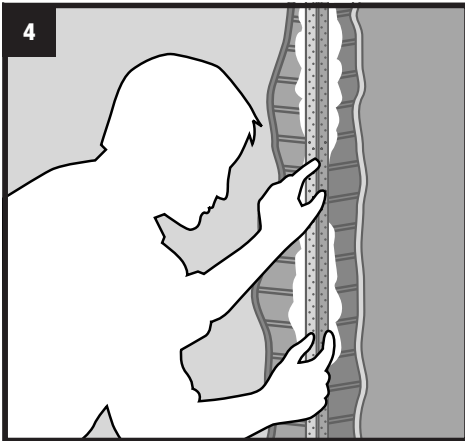
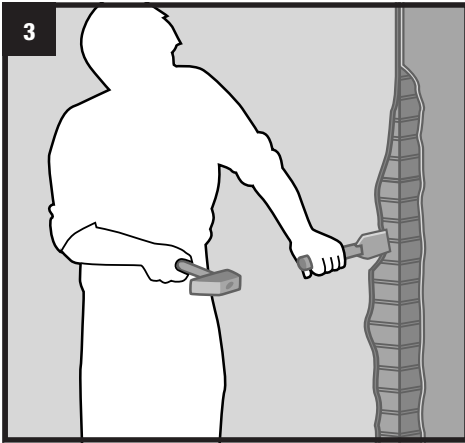
en stofvrij. Vul de scheur vervolgens met een dunne laag muurvuller. Druk hierin wapeningsgaas en strijk de scheur daarna met muurvuller dicht. Wapenings-gaas is ook geschikt voor opvang van spanningsverschil tussen verschillende ondergronden, bijvoorbeeld hout en steen.

Mortel aanmaken

Op de verpakking van de mortel staat de juiste gebruiksaanwijzing. Lees deze altijd goed door. De algemene uitgangspunten zijn: neem een schone kuip en vul deze met de vereiste hoeveelheid koud leidingwater. Voeg strooiend, beetje bij beetje, pleistermortel toe. Laat het water goed in de poeder trekken. Meng het water en de mortel met behulp van de mixer op de boormachine tot het een egaal, klontvrije massa is. Maak niet meer gips aan dan je binnen 20 minuten kunt verwerken. Gebruik bij het aanmaken handschoenen en een stofkapje.

Stukadoren**Geleiderprofielen aanbrengen**

Geleiderprofielen hoeft je alleen maar aan te brengen als je een hele wand gaat stukadoren (afbeelding 2). Plak de geleiderprofielen met een paar dotten pleistermortel om de 80 cm op de wand en controleer of ze waterpas staan. Zorg er ook voor dat alle geleiderprofielen op dezelfde hoogte zitten, zodat de wand goed vlak wordt. Span hiervoor een draad tussen het eerste en het laatste geleiderprofiel en richt daartussen alle geleiderprofielen uit.

Mortel aanbrengen

Schep met behulp van de troffel een portie mortel vanuit de kuip op het opzetbord. Kantel het opzetbord iets naar je toe en schep met de lange kant van de pleisterspaan een portie mortel op het blad. Beweeg de spaan met het blad horizontaal naar de te pleisteren plek. Begin altijd halverwege de wand. Zet de lange kant van de pleisterspaan tegen de wand, kantel de spaan in een hoek van 45° en breng de mortel met een opgaande beweging tegen de wand. Smeer de gipsmortel uit tot je een redelijk egaal oppervlak hebt. Smeer eerst vanuit het midden naar boven en vervolgens vanaf de vloer naar het midden. Zo voorkom je beschadiging aan de onderzijde van de wand, bijvoorbeeld door de trap die je gebruikt. Ga daarna met de afreilat aan de slag. Wanneer je met geleiderprofielen werkt, dien je pas na het stucen van het gehele vlak af te reien. Plaats de afreilat tegen de wand en haal hem zigzaggend van beneden naar boven. Het overbodige pleister komt op de afreilat terecht. Breng opnieuw pleister aan op de plaatsen waar te weinig zit en rei nogmaals af. Rei grote vlakken voor een derde keer af, maar dan diagonaal. Wanneer je ontevreden bent over de gladheid na het reien, kun je met een spacmes verder gaan om het oppervlak nog gladder te maken.

Egaliseren

Het werkelijk glad maken van de gipsmortel gebeurt bij het afwerken. Als je geleiderprofielen hebt gebruikt, verwijder je deze eerst, tenzij je over het stucwerk gaat tegelen of behangen. De groeven die door de geleiderprofielen ontstaan, smeer je dicht met mortel. Doe dit met de pleisterspaan. Wanneer de pleisterlaag in zijn geheel uithardt (mat wordt), bevochtig je het oppervlak met een plantenspuit. Schuur de laag met een nat schuurbord met sponszool. Doe dit met draaiende bewegingen en werk oneffenheden en aanzetten van de pleisterspaan en afreilat weg. Als je de ondergrond vlak wilt hebben, strijk je, direct na het schuren, de wand met het spacmes glad. Doe dit met flinke zwaaien van de arm. Wil je schuurwerk op de ondergrond, wacht dan tot de pleister bijna hard is en schuur het oppervlak dan voor de tweede maal met de natgemaakte sponszool van het schuurbord. Doe dit met een draaiende beweging, zodat er cirkelvormige structuren ontstaan.

Hoekbeschermers plaatsen

Buitenhoeven kun je sterker maken door in het stucwerk een hoekbeschermer op te nemen. Daarvoor steek je eerst aan beide kanten van de hoek 10 tot 15 centimeter bestaand stucwerk weg (afbeelding 3). Je kunt hoekbeschermers ook tegelijkertijd met de geleiderprofielen plaatsen. Maak de hoekbeschermer met behulp van een blikshaar op lengte en zet hem met wat pleistermortel op zijn plaats (afbeelding 4). Plaats bij een kozijn eerst de verticale beschermers en dan de horizontale. Met de afreilat kun je nagaan of je de hoekbeschermer goed vlak hebt aangebracht en met de waterpas of de beschermers ook goed recht zit. Wacht tot de pleisterdoppen zijn opgestijfd en werk de ontbrekende pleisterlaag bij.

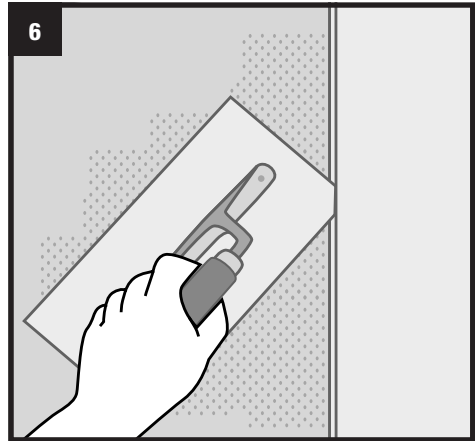
Ook binnenhoeken kun je extra verstevigen. Breng daarvoor, met de pleisterspaan, aan allebei de kanten mortel aan tot in de hoek en rei de zijden af. In de hoek zal altijd wat overtollige mortel blijven zitten. Maak daarom de binnenhoek strak met een hoekschopje (afbeelding 5). Snijd tot slot, met de punt van de pleisterspaan, de nog niet verharde binnenhoek door (afbeelding 6). Zo voorkom je barsten als gevolg van wanden die ten opzichte van elkaar bewegen. Opgebolde mortel kun je vervolgens glad bijwerken met een natte kwast.

Sierpleisteren

Sierpleister is een decoratieve wandafwerking. Het is gemakkelijk aan te brengen en kan goed tegen een stootje. Sierpleister is er in diverse soorten, namelijk korrel-, decor- en granietpleister. Korrelpleister heeft een korrelstructuur. De structuur van de korrelpleister is afhankelijk van de grofte van de gekozen pleister, 2 mm of 3 mm. De structuur wordt duidelijker nadat de laatste laag is nageschuurd met een kunststof spaan. Decorpleister geeft een schorseffect en is ook verkrijgbaar in een 2 mm en grove 3 mm uitvoering. In granietpleister zitten natuursteentjes die de uiteindelijke kleur van de pleister weergeven.

Vorbereiden

Voor het mooi sierpleisteren van een ondergrond geldt dat de ondergrond glad, strak en ontvet moet zijn. Het ontvetten doe je met behulp van ammoniak verdund met water. Spoel de ondergrond altijd na met schoon water. Als de ondergrond is voorzien van behang, dan

moet je dat zorgvuldig verwijderen. Plakselresten en snippers papier moeten volledig afgeboend worden. Latex muurverf is een goede ondergrond, mits de verf goed hecht. Dit kun je testen door met een scherp mes een paar kerfjes in de verf te maken en vervolgens met een stukje plakband te kijken of de verf goed op de ondergrond blijft zitten. Zo niet, dan moet je de verflaag verwijderen. Veegvaste muurverf en poederende verflagen dienen geheel te worden verwijderd door middel van afwassen met warm water. Vastzittende veegvaste verflagen kunnen week gemaakt worden met behulp van behanglijm.

Smeer de verflaag hiermee in en schuif het er vervolgens met een plamuurmes af. De tevoorschijn gekomen ondergrond nogmaals schoonmaken met water en een geschikt reinigingsmiddel. Ook vlekken zoals nicotine, roet en vocht moet je verwijderen door middel van afwassen met water en een geschikt reinigingsmiddel. Echt hardnekkige vervuiling isoleer je met een isolerende voorstrijk. Zorg er bij vochtvlekken voor dat eventuele lekkages uiteraard eerst worden verholpen. Doorslag van vocht door buitenmuren of funderingen kun je voorkomen door het aanbrengen van een vochtbestrijdingsmiddel op de buitenmuur. Zie voor meer informatie over vocht de Kluswijzer Vocht & Ventilatie. Schimmel verwijder je met behulp van een schimmelvreter. Na gebruik van een schimmelvreter de ondergrond schoonmaken met water en een geschikt reinigingsmiddel. Als laatste dicht je scheuren en gaten. Doe dit volgens de beschrijving onder het onderdeel Scheuren herstellen.

Voorbehandelingsmiddel

Om er zeker van te zijn dat de sierpleister goed hecht, moet je altijd een voorstrijk voor sierpleister aanbrengen. De sierpleister en het voorbehandelingsmiddel kunnen hechten aan ondergronden die niet gepleisterd hoeven te worden. Haal de ruimte daarom zoveel mogelijk leeg en dek alle wanden en vloeren goed af die niet gesierpleisterd dienen te worden. Als je de sierpleister van een mengkleur voorziet of op de Praxis mengmachine op kleur laat maken, is het verstandig om dit ook bij de voorstrijk voor sierpleister te doen. Je bent dan zeker van een fraaie, egale kleur van het pleisterwerk.

Kleurverschil

Tussen meerdere emmers sierpleister kan gering maar zichtbaar kleurverschil bestaan, omdat de diverse partijen marmekorrels nooit precies gelijk zijn van kleur. Het is daarom verstandig de emmers sierpleister over te gieten in een kunststof kuip en de inhoud grondig te mengen met een mixer op een boormachine. Wanneer je zoveel sierpleister gebruikt dat je de kunststof kuip moet gaan bijvullen, doe dit dan halverwege de kuip. Voeg de nieuwe emmers en roer alles goed door voordat je verder gaat met pleisteren. Gebruik je een mengkleur in de sierpleister, breng dan in één keer de hele partij gelijk op kleur. Kleurverschillen zijn anders onvermijdelijk.

Sierpleister opzetten

Als je voor het eerst grote vlakken gaat sierpleisteren, is het handig om even op een stuk hardboard of spaanplaat te oefenen. Net als gipsmortel zet je sierpleister op met een roestvrij stalen pleisterspaan. Bij het gebruik van een opzetbord zet je het bord tegen de muur aan en zet je de roestvrij stalen spaan in een hoek van 45°. Trek vervolgens de sierpleister van het bord af omhoog en verdeel de pleister gelijkmatig over de wand. Doe dit werkend vanuit het midden naar boven en vervolgens vanaf de vloer tot het midden. Werk in banen van circa 1 meter breed. Schraap de pleister af met de lange zijkant van de pleisterspaan zodat aanzetten verdwijnen en de laag overal even dik wordt. Afhankelijk van de omgevingstemperatuur kun je de eerste meter al snel met een kunststof spaan nastructuren. Je gaat met een kunststof spaan over de nog natte laag. Houd de spaan plat op de wand en

maak draaiende bewegingen (afbeelding 7). Laat de laatste 10 cm van de eerste meter onaangeroerd zodat je daar een nieuwe baan tegenaan kunt verwerken, dit voorkomt eventuele baanvorming.

Om overal dezelfde structuur te krijgen, moet je de kunststof spaan regelmatig met water schoonmaken. Voor het aanbrengen van granietpleister is extra aandacht nodig. Begin met het opzetten aan de kant waar de lichtinval is en breng de pleister gelijkmatig in de korrel dikte aan in verticale banen met een goede roestvrij stalen spaan. Werk hierbij van boven naar beneden. Strijk vervolgens, als de pleister nog nat is, met de roestvrij stalen spaan de pleister strak. Bij verschillen in laagdikte zullen donkere plekken ontstaan. Let op: bij te lang doorstrijken met de roestvrij stalen spaan kunnen er zwarte vlekken op de pleister komen door het afgeven van de spaan. Breng na het gladstrijken de volgende baan aan tegen de vorige baan. Zorg er hierbij voor dat de vorige baan nog voldoende nat is.

TIPS

Egaliseermiddel

Je hoeft niet altijd te stukadoren om een wand glad te maken. Met egaliseermiddel kun je vaak ook een perfect eindresultaat boeken. Informeer naar de mogelijkheden in een van de Praxis vestigingen.

Pauze

Werk een muur altijd in zijn geheel af voordat je een pauze neemt. Dit voorkomt het aandrogen van de sierpleister en baanvorming.

Aantekeningen

© Praxis Doe-het-Zelf Center BV, Diemen. Uitgave 2012

De inhoud van deze Kluswijzer is met zorg samengesteld en is bedoeld om de lezer te wijzen op aandachtspunten bij het gebruik van producten en technieken bij het klussen. Echter, er kunnen zich wijzigingen voordoen in producten en technieken. Gebruik deze Kluswijzer daarom als algemene handleiding en lees altijd de instructie en/of handleiding bij producten voor je aan de slag gaat. Raadpleeg bij twijfel altijd een professionele partij. Deze Kluswijzer is gedrukt op chloorvrij papier.

Vormgeving: De Fabriek Communicatie Creatie Coaching BV Amsterdam. Illustraties: MokerOntwerp.

Voor meer klusideeën en -tips, stap-voor-stap beschrijvingen van klussen, handige rekenmodules en praktische doe-het-zelf informatie: www.praxis.nl

